

Tractatus, quo demonstratur: cicutam non solum usu interno tutissime exhiberi, sed et esse simul remedium valde utile in multis morbis, qui huc usque curatu impossibiles dicebantur / [Anton Störck].

Contributors

Störck, Anton, Freiherr von, 1731-1803

Publication/Creation

Vienna ; Paris : P.F. Didot le jeune, 1761.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/gq2fat99>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

25

49893/B

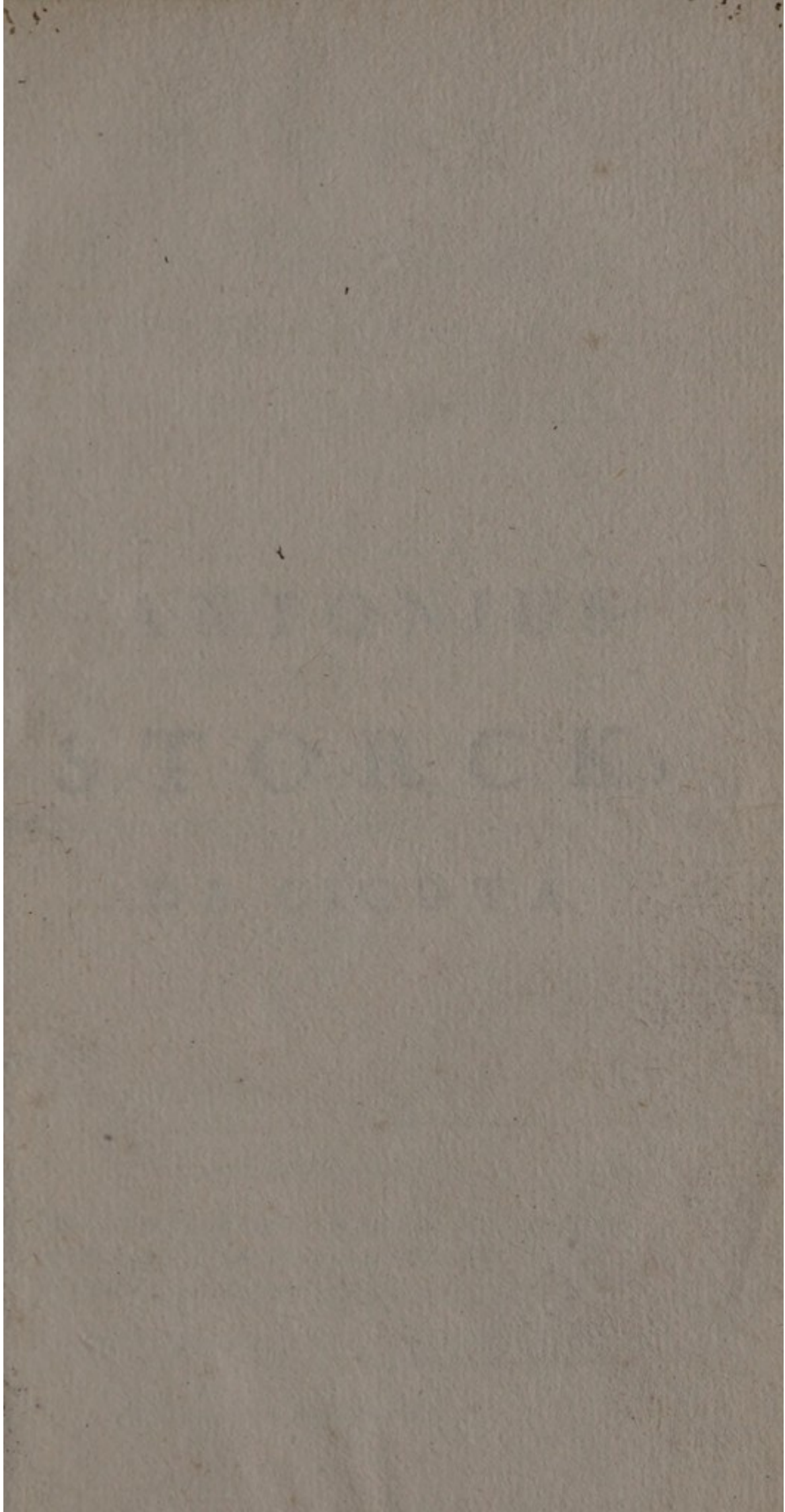
M6

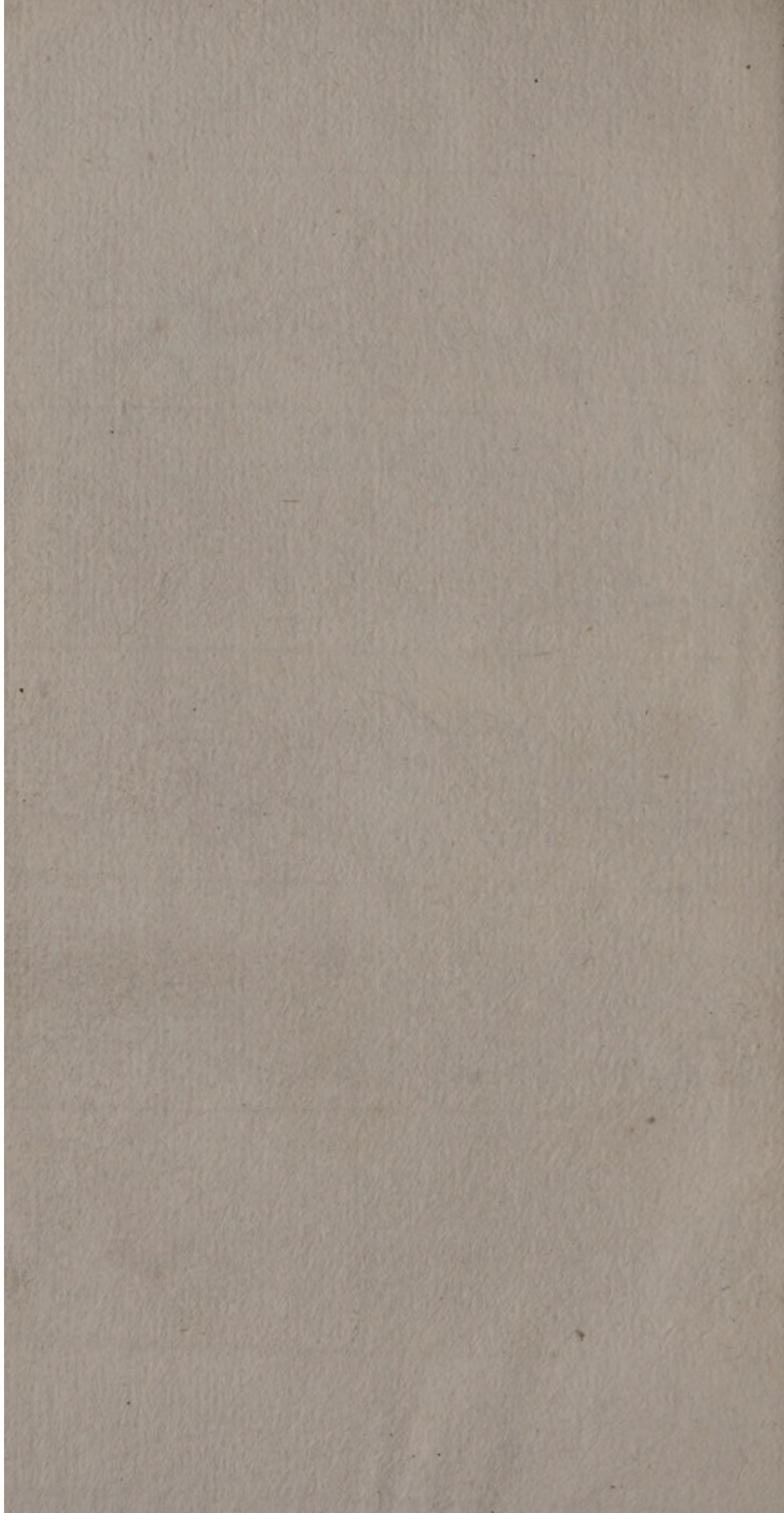
1716

~~82~~

STOERCK, A von

82

ANTONIUS
STORCK,
DE CÍCUTÂ.

ANTONII
STORCK

MEDICI VIENNENSIS

T IN NOSOCOMIO CIVICO PARMARIANO

PHYSICI ORDINARI

TRACTATUS

DE

RECURTAM non solum uti laetere curantibus
exhiberi, sed & esse simul remedia
valde utile in multis morbis, qui huc usque
que curari impossibiles dicebantur.

DE CURTAM

VINDOBONAE

Et veniens Parisiis

per PET. FRANC. DIDOT JUNIOREM, Bibliopolarum
ad Ripam Augustinianorum, prope Pontem sancti
Michaelis, sub signo sancti Augustini.

M. DCC. LXXI

55151

ANTONII
STORCK,

MEDICI VIENNENSIS,

ET IN NOSOCOMIO CIVICO PAZMARIANO

PHYSICI ORDINARII,

TRACTATUS;

QUO DEMONSTRATUR:

CICUTAM non solum usu interno tutissime
exhiberi, sed & esse simul remedium
valde utile in multis morbis, qui huc us-
que curatu impossibiles dicebantur.

VINDOBONÆ,

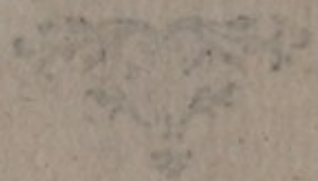
Et vaneunt Parisiis,

Apud PET. FRANC. DIDOT Juniolem, Bibliopolam,
ad Ripam Augustinianorum, propè Pontem Sancti
Michaelis, sub Signo Sancti Augustini.

M. DCC. LXI.

ANTONI
STORCK,
MEDICI VIENNAENSIS
IN ACADEMIA CIVICO THEMATICA
PHYSICI ORDINARIA,
TRACTATUS
QUO DEMONSTRATUR:

SCUTAM NON SOLAM NISI INTERNO TUBER-
CULI, SED & ALII TUBER-
CULI NISI IN TUBER-
CULI DISSEMINATI.

VINDOBONAE

Ex aedibus Pichlerii

and per tract. Diderot Jansen, Bibliotheca
et R. p. m. Augustinorum, prope Forum
Michaeli, ad signum

SACRÆ CÆSAREÆ,

REGIÆ, APOSTOLICÆ

MAJESTATI,

MARIÆ THERESIÆ,

AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM

IMPERATRICI,

Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ,

Croatiæ, Sclavoniæ, &c. &c.

Reginæ, Archiduci Austriæ, &c.

Dominæ suæ Clementissimæ.

QUAMVIS omnes scientiæ &
artes, Tuo favore & infinita
Tuâ clementia restauratæ, mira
cum industria atque ineffabili con-
tentione hac in antiquissima Uni-

A ij

versitate *Viennensi* ornentur & excolantur; nemo tamen est, qui dubitat, scientiam medicam ex his omnibus maxime eminere, vigere, florere.

Nec mirum! etenim non modo summi in hac scientia Professores indefesso suo diurno, nocturnoque labore ea omnia excogitant, tentant, & perficiunt, quæ ad discipulos in omnibus medicinæ principiis erudiendos, & in vera ac unica Hippocratica praxi firmos reddendos apta & necessaria arbitrantur; sed & ipsi, ex his Scholis nati, practici, Magistrorum exempla sequentes, quocunque possibili studio, & sedula observatione salubri huic scientiæ amplificandæ insudant.

Ego propterea anno præterito, facta in meo nosocomio, observata congeffi, & in publicum edidi.

Gaudebam tunc vehementer,

5

dum vidi, hæc à Viris in arte gravissimis comprobari, & laudibus, non meritis, efferi.

Unde eo magis incitatus, pro hoc quoque anno, jam multum al-laboravi, collegi.

Ante omnia autem credidi communicanda esse experimenta nova, quæ circa usum Cicutæ institui.

Hæc igitur, fidelissimo calamo adumbrata, in exiguum opusculum redegi.

Quoniam autem prævideo, magnam inde in humanum genus utilitatem promanaturam, ausus fui, hunc novum laborem ad SACRATISSIMÆ TUÆ MAJESTATIS pedes humillime deponere, Tibi dedicare, consecrare.

Etenim multiplici experientia convicti sumus omnes. Te ea, quæ in re litteraria bona & salubria fiunt, benignissime semper recipere, te ea sustinere, & immensa tua

A jii

benevolentia propagare.

Et profecto ! extra omne dubium, est fore : ut hoc opusculum, gloriosissimo tuo nomine præmunium, alios quoque medicos ad ulteriora experimenta debitis cum cautelis capiendâ & prosequenda impellat.

Quæ autem deinceps meum ingenium ad sublevandas aut tollendas ægrorum calamitates conferre poterit, ea (si DEO placuerit) maximo semper fervore, & summa industria præstare enitar.

P R Æ F A T I O.

MULTI dantur morbi, quos nec antiqui medici, nec recentiores, in arte quamvis peritissimi, curare noverunt; idque vel ideò, cum nullum adhuc remedium detectum fuit, quod his morbis debellandis sufficeret.

Ut igitur ad simile remedium eruendum omnes nostros intendamus nervos; suadet ratio, officium jubet.

An fors in plantis, quarum virtutes nos ignoramus, aut quas pro suspectis habemus, simile quid latet?

Ego sane! usu *cicutæ*, medicamentum tentasse, mihi videor,

A iiij

8 P R A E F A T I O.

quod in solvendis inveteratis scirrhis, & in sanandis cancris valdè utile esse poterit.

Neque tamen hujus plantæ vim specificam hic deprædico, neque cujusdam inventi gloriam ambio; sed desidero unice, ut mei conatus in afflicti generis humani utilitatem & emolumentum cedant, & applicentur.

Quapropter nollem, quis invidia, aut ambitione experimenta turbet.

Opusculum in tria capita dividitur:

Primum continet plantæ, & remedii descriptionem.

Secundum recenset casus, in quibus hoc remedium fuit adhibitum.

Tertium adfert quædam corollaria.

CAPUT I.

IN locis umbrosis & pingui-
bus, prope fossa,
aggeresque agrorum
pratorumque sepimenta
crescit planta umbellifera, quæ
mense Jul. floret. *Folia* ejus lon-
gis, crassis, cavis pedunculis ap-
pen-
sa, plurifariam *Myrrhidis* mo-
do in alas plurimas tenues, artro-
virentes divisa sunt. *Culmus* pro-
cerus, ferulaceus, glaber, lævis,
crassus, intus inanis, dilute virens,
nonnullis tamen subrubentibus ve-
luti serpentum maculis respersus,

supra tres non raro cubitos affur-
git. *Umbellæ* fastigia occupant.
Candidi in his sunt *Flosculi*. *Se-
mina* postea anisi æmula, aliquan-
to candidiora. *Radix* dodranta-
lis, crassitudinis digiti, quando
caulem facit, cava est interius,
prius autem solida. Odor est in-
gratus, foetidus. Vide *Morison*,
tom. 3. pag. 290.

Hanc herbam vocaverunt Bo-
tanici *Cicutam* vulgarem; & Ger-
manico idiomate dicitur *Schir-
ling*.

Plinius scribit caulem cicutæ
viridem à multis impune comedi.

Rajus perhibet quendam no-
mine *Bouille* cicutæ radicem ad
scrupulum unum in febribus ma-
lignis, & quartanis dedisse, &
omibus diaphoreticis prætulisse.

Renealmus in *Observat.* 3. &
4. ad Scirrhus hepatis, lienis,
pancreatis solvendos scrupulum

unum aut drach. *B.* radice cicuta in substantia exhibuit; aut dedit infusum cum drach. j. vel drach. ij. hujus radice factum.

Multa emplastra & linimenta officinalia succum cicuta recipiunt.

Cæteroquin autem fere ab omnibus authoribus carbone nigro notatur, recensetur inter venena, damnatur, atque ideo ex medicina penitus exulavit.

Copiose ubique invenitur; nec tamen in hortis utilitatem aut locum habet, neque ad sananda pecora, minùs ad curandos homines nunc adhibebatur.

Hinc prodiit semper frustra, & sine usu iterum exaruit.

Novimus tamen omnes, nil à *Deo optimo* creatum esse, quod non foret bonum & utile:

Unde apud me statui, hujus herbae virtutes præ omnibus aliis experiri, atque ideo plurimos ve-

teres ac recentiores scriptores hac super re legi, & consului.

Legendo autem inveni, hanc herbam usu externo antiquis maxime temporibus ad tumores frigidos dissipandos, ad scirrhos solvendos, cancrorumque dolores mitigandos magno cum effectu fuisse adhibitam.

Eam vero, interne datam, terribilissimum venenum esse, omnes clamitarunt.

Prima itaque pericula externo usu erant facienda.

Quapropter hanc herbam ficcatam, & conscissam intra lintamina decussatis filis in matratium consuâ, simile matratium in aqua ebulliente per aliquot minuta reliqui, dein, expresso superfluo liquido, ad partes affectas calide applicui.

Hac ratione pessimæ gangrænæ progressum aliquoties inhibui, &

corruptum à sano separavi.

Qui talia matratia, aquæ incocta, ob ingratum foetorem, aut natum inde pruritus ferræ non poterant, iis lacti incocta adhibui.

Hæc dein facile tulerunt, nec quid mali experti sunt, & omnes habuerunt levamen.

Viro sexagenario, à multis annis doloribus podagricis divexato, non tantum simili fomento dolores mox sedavi, sed & tophos podagricos integre emollivi, & dispuli.

Unde factum est, ut ridiens podagra nec amplius adeo violenta, nec diuturna fuerit.

In annofo rheumatismo, & dolore arthritico pilulis, postea describendis, & fomento ex *Cicuta* ægris aliquoties magnum levamen attuli, quosdam penitus liberavi.

Aliquos tamen, continuato licet usu, nequaquam juvi; nemini

autem, quantum ego novi, nocui.

In strumis scirrhis, in indurationibus glandularum, mammarum, & in pessimis cancris non exiguos effectus vidi, & expertus sum.

Ubi tamen tumores inflammatorii, aut ferofi calidi adsunt, ibi tale fomentum ex cicuta minus convenit.

Poterit tamen & in his casibus habere locum, si debitæ antea evacuationes fiant.

Emplastra, quæ succum *Cicutæ* recipiunt, magnam quoque utilitatem in medicina habent, & talia sæpè solvunt & dissipant, quæ omnibus aliis resistunt.

Unde suspicari cœpi, an non in succo cicutæ vis illa solvens, penetrans, & discutiens lateret?

Succum igitur ex *Cicuta* expressi, & in vase terreo lentissimo igne in extractum inspissavi.

Hoc extractum ilico in homine tentare, nefas erat.

Qua de causa cani parvo, famelico, ter de die dedi scrupulum unum hujus extracti & frustum carnis.

Sedulo tunc attendi, quænam in cane mutationes fierent.

Verum canis mansit sanus, alacer, & magno desiderio ossam expectavit.

Secundo die, data eadem extracti quantitate, idem expertus sum.

Neque tertio die malum in cane symptoma adverti.

His audacior redditus, in me ipso experimentum feci.

Mane ac vesperi sumsi granum unum hujus extracti, & vasculum unum infusi theæ hausi desuper.

Diætam tunc paulo strictiorem observavi, ut ilico adverterem, si quid insoliti in meo corpore fieret.

Tali dosi per octiduum continuavi, nec minimam inde molestiam fensi; fui agilis, robustus, optimam habui memoriam, appetii, placide dormivi.

Altera septimana auxi dosin, & jam mane & vesperi duo grana deglutivi, neque inde quid mali aut insoliti in meo corpore ortum est.

Jam ergo optimo jure & salva conscientia hoc in aliis mihi licuit tentare.

Quæ autem radici cicutæ vis inesset? quoque scire volui.

Radix recens dum in taleolas discinditur, fundit lac, quod gustu amarum & acre est.

Hujus lactis unam alteramve guttulam linguæ apice delibavi.

Mox lingua facta est rigida, intumuit, valde doluit, & ego nec verbum loqui poteram.

Sinistro hoc eventu terrefactus multum timui.

Ex lectione tamen autorum memini, quod acida similia medicamentorum viribus resistent, & virulentiam enervent.

Hinc succo citri linguam totam abluui, & apicem hoc succo perfri-
cui; quo facto, statim magnum levamen percepi, abierunt dolores, tensiones, & balbutire potui.

Post horæ quadrantem idem repetii, & tunc cœperam paulo liberius loqui.

Iteratis dein vicibus applicato hoc succo tandem post binas horas lingua libera facta est, & evanuit omnis metus.

An non igitur in lacte radicis maximum virus latet?

Radix exsiccata, & in pulverem redacta, minus nociva est.

Etenim hujus pulveris granum unum aut duo aliquoties sine noxa assumfi.

Dum de his certus fui, pilulas sequentes paravi:

℞. Herbæ recentis cicutæ q. s.

Exprimatur succus, isque recens lentissimo igne in vase terreo (sæpius agitando, ne amburatur) coquatur ad spissi extracti consistentiam, hoc extractum. s. q. pulveris foliorum cicutæ in massam pilularem subigatur; ex qua fiant pilulæ granorum duorum.

Si ex cicuta sufficiente quantitate aquæ aliquamdiu cocta succus exprimatur, tunc fit extractum minus efficax; attamen utile.

Pilulæ possunt argento vel auro obduci, vel diversis pulveribus conspergi, ut odor ingratus evitetur.

Vel idem extractum poterit in bolis, in mistura, aut alia quacunque convenienti forma exhiberi, ne ægri diuturno usu abhorreant, & defatigentur.

A minima dosi semper incepti, & sub initium mane & vesperi uni-

cam solummodo pilulam exhibui, tertio quartove die dedi ter talem pilulam.

Post octiduum ter de die cœpi duas dare, & hac ratione sensim (si necessitas id postulavit) augendo ascendi, usque dum ad drachmam unam, vel drachmam unam cum semisse spatio unius diei deveni.

Nil unquam mali observavi, licet has pilulas per unum alterumve annum & ultra, continuato usu, etiam sanis exhibuerim.

Subinde curam statim majori pulularum dosi inchoavi, & viso bono temperamento, & bonis viribus in initio ilico bis terve per diem dedi pilulas duas, tres aut quatuor.

Nihilominus præstat semper parva dosi incipere, sunt enim idiosyncrasæ, quibus medicamenta maxime innocua nocent; hinc ne his damnum inferamus, & ut

ſenſim in naturæ ſimilium ægro-
rum cognitionem pertingamus,
tuta via incedendum eſt.

Qualibet vice dum aſſumuntur
pilulæ, datur unum alterumve vaſ-
culum infuſi theæ, vel juſculi vi-
tulini.

Si pulvis radicis *Cicutæ* ſuffi-
cienti quantitate mucilaginis Gum-
mi trogacanthi in pilulas redigi-
tur, exſurgit medicamentum valde
efficax; verum majori tunc in uten-
do circumſpectione opus eſt.

CAPUT II.

CASUS I.

ADmodum formosa puella à tribus annis gessit parotidem sinistram penitus scirrhosam, colore purpuream, quandoque acute dolentem, quandoque ab omni dolorem immunem; magnitudine autem pugnum virilem hic tumor superavit.

A diversis medicis & chirurgis diversa interna externaque remedia sunt exhibita; verum omnia effectu caruerunt.

Tandem ægra accessit Dominum *Leber*, chirurgum nosocomii civici; hic me in consilium vocavit.

Casu & formulis, præscriptis, rite examinatis vidimus, remedia

maxime solventia, discutientia, &c. interne æque ac externe fuisse adplicata.

Hoc igitur in genere nil amplius superesse concludimus, quam spiritum frumenticum mercurio sublimento.

Unde, adposito externe emplastro de ladano, dedimus spiritum frumenti, &c. atque præterea ægra copiose haurire debuit decoctum radicis gram. cich. tarax, &c.

Per tres septimanas his diligentissime assumtis nullum omnino levamen, nullam prorsus mutationem deprehendimus.

Hinc statuimus tentare pilulas e cicuta paratas.

Ab uno solummodo grano, mane & vesperi sumendo, inchoavi, & singula vice unum alterumve vasculum infusi flor. samb. superhibendum dedi.

Post octiduum rediit ægra plena

folatio, & nobis læta narravit, ostendit que, quod tumoris moles esset minor, mollior, mobilior.

Effectum mirati facile concessimus, ut ægra, suæ pulchritudinis recuperandæ avidissima, hoc remedium continuaret.

Elapso altero octiduo nos denuo accessit, malum autem fere in eodem statu fuit.

Quapropter dosin auxi, & mane ac vesperi dedi binas pilulas,

Quo factò, intra triduum plus quam dimidia durutiei pars abiit.

Dein continuato, in eadem dosi, hoc remedio intra sex septimanas omnis durities evanuit.

Verum remansit saccus flaccidus, pastaceus.

Dedi igitur purgans, & saccum flaccidum linteaminibus fumo aromatico ex mastiche, olibano, myrrha, &c. imprægnatis sæpius perfricari jussi; quod tantam ha-

buit efficaciam, ut intra sex circiter dies faccus totus abierit; unde puella suam priorem formositatem integre recuperavit.

Hac ratione curatam ad *Illustrissimum Præsidentem* adduxi, & ipsa *Ei* historiam totam enarravit.

CASUS SECUNDUS.

Fœmina (30.) aliquot ann.) jam à pluribus annis id incommodi habuit, quod mox sub axillis, mox in inguinibus, mox in collo glandulæ intumuerint.

Applicato emplastro, sumtoque medicamento purgante hi tumores sub initium semper disparuerunt; successu autem temporis pertinaciores facti sunt, & quandoque ex usu emplastri in ulcera abierunt, quæ, effuso copioso ichore, post aliquot septimanas sponte iterum consolidata sunt.

Vires

Vires ægræ sensim diminuebantur, intumuerunt pedes, & glandulæ subaxillares; tandem mamma dextra quoque increvit, & tota scirrhusa facta est.

Apposito tunc emplastro mox dolor acutus mammam invasit, durities abiit in tubera, accessit color purpureus, dein lividus; demum cutis, duobus in locis summo cum dolore rupta, efformavit bina ulcera cancrofa, foetidissimo & acri ichore manantia.

Dolor quotidie circa vesperras multum est adauctus.

Varios medicos & chirurgos hæc ægra adiit, plurima assumfit remedia, nullum tamen unquam levamen percepit.

Demum die 14 Septemb. 1757. ad me venit, re bene examinata, hanc optimam pilulas experiundi occasionem putavi, præbuique mane & vesperi pilulas binas,

quarum quælibet granum unicum pondere habuit, atque his superbibendum dedi infulum foliorum veronicæ.

Vigesimo secundo Septembr. vidi colorem lividum fere ubique in læte rubrum, hinc inde in naturalem esse mutatum; dolores fere multo mitiores, & fætidis ichoris loco materies tenuis puriformis comparuit.

Secundo Octobr. color totius fere mammæ naturalis fuit, moles & durities erant minores, dolores exigui, pus bonum.

Decimo quarto Octobr. mamma iterum cœpit tumere, rubere, tendi, & magnis doloribus torqueri, puris loco ichor effluxit.

Dolui finistram experimenti successum; non tamen spem abjeci: etenim accurate inquirendo deprehendi, tempus menstrui fluxus instare, mali igitur causam ex

eo posse repeti, judicavi; hinc
suasi ægræ, ut pilulas sine interrup-
tione continuaret.

Altero die proruperunt menses,
mamma detumuit, rediit color na-
turalis, imminuti sunt dolores;
unde ægra in assumendo alacriter
perexit.

Vigesimo quarto Octobr. inve-
ni mammam multo minorem,
molliorem, pus bonum; jussi, ut
jam mane & vesperi pilulas tres
assumeret.

Tertio Novembr. magna puris
boni copia ex ulceribus prodiit,
mamma fuit minor, ægra frequen-
tes in mamma sensit formicatio-
nes, tumores sub axilla dextra quo-
que fundi cœperunt.

Decimo nono Novembr. nar-
ravit ægra: quod menses debito
tempore fluxerint, & quod tunc
mamma iterum intumuerit, & do-
lores majores essent orti, his ta-

men non territa pilulas femper continuavit.

Dum mammam confpexi, deprehendi partem fupra papillam mollitie & magnitudine fere naturalem, pars autem infra papillam lapidis inftar dura adhuc fuit; dedi mane & vefperi pilulas quatuor.

Secundo Decemb. rediit ægra triftis, & conquerens, quod ob acutiffimos nocturnos in mamma dolores non poffet dormire, quod appetitus effet penitus deletus, os amarum, glutinofum, ructus fætidii, frequentes.

Verum ægra horum fymptomatum caufam fimul fassa eff; etenim dixit: fe aliquot abhinc diebus carnem fuillam fumo induratam, & brafficam minus accurate coctam comediffe, & ilico inde pondus in ventriculo, & naufeam ortam effe, doloresque increviffe.

Quapropter præscripti purgans
ex rhei electi Scrup. ij. & crem.
tart. Scrup. i. quod alvum quin-
quies movit, appetitum mox resti-
tuit, & reliqua symptomata miti-
gavit.

His factis, mane & vesperi quin-
que pilulas exhibui, quarum quæ-
libet pondere duo grana habuit;
hinc jam longe majorem copiam
assumfit, quam antehac.

Decimo octavo Decembr. enar-
ravit ægra, quod tempore fluxus
menstrui vix perceperit dolores,
quodque color mammæ naturalis
permanferit.

Inquirendo tunc in tumorem
infra axillam, tetigi, eum esse lon-
ge minorem, & valde mobilem;
ulcera erant pura, & jam in sana-
tionem vergere videbantur, pus,
quod fundebant, paucum erat, &
optimæ consistentiæ & coloris.
Mammæ medietas supra papillam

colore, magnitudine, & mollitie omnino naturalis fuit; verum medietas infra papillam, ad omnia rebellis, lapidea mansit; hinc de hujus resolutione jam merito erat dubitandum; nihilominus ægra, viso jam tanto progressu, se sine interruptione diligentissime his pilulis usuram promisit, & rogavit, ut eas ipsi non denegarem.

Mane & vesperi sex pilulas nunc exhibui.

Vigesimo quarto Decembr. ægra ingentes dolores in mamma habuit, & mamma iterum tendi, & valde rubere cœpit.

Mala autem hæc symptomata tunc accessisse, affirmavit ægra, dum triduo abhinc mammæ ulcera, crustis crassis obduta, coaluerunt, dumque liber materiei exitus fuit interclusus.

Igitur ad crustas has emolliendas mammæ imposui emplastrum de spermate cete.

Altero die crustæ deciderunt ,
& ex ulceribus effluxit serum acre,
dein pus prodiit , & mox tumor
mammæ imminutus est , rubedo
disparuit , abiitque omnis dolor.

Decimo quinto Jan. durities
infra papillam , quæ huc usque
immutata perstitit , nunc cœpit
fundi , ægra nullos dolores habuit,
& menstruus fluxus debito tempo-
re rediit , nec ullum malum symp-
toma produxit.

Tertio Februar. ægra continuos
ructus , nauseam , præcordiorum
anxietates , & in mamma majores
dolores conquesta est , dixitque ,
quod id experiatur semper , dum
ex leguminibus quidquam assumit ;
mammam tamen quoad magnitu-
dinem , colorem , mollitiem in
eodem statu deprehendi , quo fuit
die 15. Jan.

Quoniam ventriculum ab assum-
tis oneratum adverti , purgans exhi-

bui, quod magna cum euphoria operatum est; dein in usu pilularum pergendum erat.

○ Vigesimo quarto Febr. ægra admodum bene se habuit, Scirrhus sub axilla fuit multo minor, & ea durities, quæ infra mammæ papillam hæsit, inveniebatur mollior, & in sex moleculas divisa, gaudebam tunc multum, quod & hic scirrhus, alias pertinacissimus, tandem mutaretur.

○ Decimo tertio Mart. omnia in eodem statu sine ulla mutatione inveni. Suasi ideo, ut ter de die sex pilulas fumeret.

○ Decimo April. scirrhus infra papillam mollis fuit, neque moleculæ amplius distingui potuerunt, ulcera fuere multò minora, nitida, pus bonum.

○ Vigesimo nono April. fere omnia in eodem statu fuerunt; ægra rogavit, ut purgans præscriberem,

quoniam levem nauseam & pondus sentiret.

Dedi igitur Drachmam unicam rhei, quæ magnam copiam materiæ biliosæ eduxit, & ægra dein belle habuit.

Vigesimo quarto Maj. mamma tota ad naturalem fere mollitiem, & magnitudinem rediit, ulcera cœperunt coire, & paucum solummodo, optimi coloris & consistentiæ, pus exstillavit, tumor sub axilla fuit exiguus.

Tertio Jul. mamma tota naturalis fuit, ulcera concreverunt, tumor sub axilla vix amplius pisum adæquavit.

Jussi, ut nunc à pilulis abstineret, & rediret post aliquot septimanas, ut hac ratione viderem, an mamma maneret bona? an iterum abiret in pejus?

Vigesimo sexto August. inveni omnia bona, & fœminam integre sanam.

Statim sub initium curæ, dein quinto mense, tandem finita integra cura, hanc fœminam ad *Illustriſſimum Baronem VAN SWIETEN* adduxi, ut experimenti progrefſum videret; lætabatur Is ſemper, & pro innata ſua benevolentia hanc ægram qualibet vice pecuniis remuneratus eſt.

CASUS TERTIUS.

Fœmina, viginti quatuor annorum, ſemper alias ſana, ab anni ſpatio advertit in mamma dextra tuberculumm durum, mobile quod ſenſim adeo increvit, ut 12 Octobr. 1758. dum me acceſſit, ovum anſerinum magnitudine adæquaverit.

Examinando vidi perfectum Scirrhum eſſe.

Præbui ideo mane & vesperi tres pilulas, quarum quælibet grana duo pondere habuit, jussique, ut infusum, qualecunque placeret, superbiberet.

Vigesimo quinto Octobr. ad me rediit, & inveni tumorem molliorem, paulo minorem; rogavit ægra an non liceret emplastrum adplicare, verum recusavi, ut experirer quid pilulæ solæ efficerent, & suasi propterea, ut jam mane & vesperi quatuor pululas assumeret.

Decimo sexto Novembr. vidi scirrhum in plurimas moleculas molles divisum, gaudebat fœmina de bono successu. Menstruum fluxum rite habuit, neque tempore menstruo a pilulis abstinuit, quoniam nullam inde turbam advertit.

Præscripsi purgans, quod bene operatum est, & mamma notabiliter detumuit.

Dein jussi eam pilulas continuare.

Bvj

Decimo quinto Decembr. rediit,
& mamma fere naturalis fuit, exi-
gua modo pastacea moles superere-
rat.

Tertio Jan. mamma erat peni-
tus naturalis.

Tunc denuo præscripsi purgans,
& ab eo tempore hanc foeminam
non amplius vidi.

CASUS QUARTUS.

Mense August. 1758 virgo,
18 ann. ex morbo acuto in no-
focomio convaluit, & postquam
vires cepit recuperare, sensit in
mamma dextra ingentes dolores;
hæc autem mamma jam a sesqui an-
ni spatio lapidis instar dura fuit.

Dedi tunc pilulas ex Gum. am-
mon. sapon. venet. sal. polychr.
rheo &c. externe chirurgus HAF-
FNER cataplasma ex sapone vene-
to, lacte soluto, applicuit.

Ab initio res in melius mutabatur, & mamma mollescere cœpit, & dolores remiserunt.

Posthac vero iterum increverunt dolores, mamma denuo durior & purpurea facta est; tandem livuit, & post aliquot dies cutis rupta ulcus, fordidum & multo fœtidissimo ichore manans, efformavit.

Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui, & interne dedi mane & vesperi très pilulas, quarum quælibet grana duo pondere habuit.

Eodem adhuc die his remediis dolores multum imminuebantur.

Tertio die color lividus cœpit evanescere, & fœtidi ichoris loco tenue pus comparuit.

Septimo die tota mamma læte rubuit, ulcus fuit nitidum; dolores, qui per diem exigui erant, versus vesperras paulisper exacerbati sunt; pus in ulcere jam nunc bonum de-

prehendebatur, & mamma mollior

Decimo quinto die ulcus videbatur in sanationem tendere, mamma multo mollior fuit, & color ferre naturalis, dolores aut pauci, aut nulli.

Vigefimo die mamma mole minor & mollior erat, & ulcus coaluit.

Vigefimo quarto die aderant enormes dolores, qui ab eo tempore inceperunt, quo ulcus clausum est.

Ad dolores mitigandos opio opus fuit.

Vigefimo quinto die mamma circa papillam valdè mollis erat, & quædam obscura fluctuatio percepta est; noctu ob ingentes dolores opium denuo dari debuit.

Præterea tamen ab hoc die cepi mane & vesperi quatuor pilulas exhibere; & fomentum ex cicuta sedulo adplicatum est.

Vigesimo octavo die manifesta erat fluctuatio, & dolores tunc acutissimi; rogavit ipsa ægra, ut mamma pertunderetur, quod & me suadente, diligentissimus mei nosocomii chirurgus HAFFNER perfecit.

Puris boni ingens copia effluxit, dolores ilico remiserunt, & mamma tota collapsa est, in ambitu solummodo quædam scirrhusæ portiones tangebantur; color mammæ naturalis fuit.

His factis, præter pilulas & fomentum ex cicuta nil adplicuimus, ut experiremur, quid his solis fieret.

Quotidie sat magna puris boni copia prodiit, & scirrhusæ portiones adeo cito dissipatæ sunt, ut quadragesimo die ex iis nil fere superfuerit, & ulcus mundum jam cepit fanari.

Quinquagesimo die mamma fa-

na erat, & ulcus cicatrice obduc-
tum est.

Solis igitur his pilulis, & fomen-
to ex cicuta hæc ægra integre cu-
rata fuit; neque unquam quid ma-
li ex fomento aut pilulis percepit;
alvus quotidie bene cocta prodiit,
exceptis iis diebus, quibus opio
utendum erat.

Sub finem purgans huic ægræ
exhibui, quod magna cum eupho-
ria alvum quater eduxit.

Post tres dein dies prima vice
menses citra vel minimum incom-
modum proruperunt, undè hæc,
jam integre sana, nosocomio va-
ledixit.

CASUS QUINTUS.

FEMINA, 28 ann. sex septima-
nis ab ultimo partu in mamma
dextra duritiem & dolorem adver-
tit, & infans ubera sugens hanc
mammam respuit:

Sub initium nil adplicuit præter linteamina, fumo aromatico imprægnata.

Quum autem duritiem increfcere, & dolores augeri percepit, emplaftrum mammæ adpofuit, verùm mamma inde rubuit, & dolores adeo acuti facti funt, ut miferà, noctu diuque, dormire non potuerit.

Tandem (8vo mense) accessit febris, fitis magna, & anxia respiratio; unde mater cum infante ad meum nosocomium translata est.

Infantem illico à matre separare ftatueram; verùm is nil cibi potufve affumfit, & continuo vagitu vires amifit; quam primum autem mammis iterum admotus est, quieuit, & poftea placide dormiuit.

Hinc ægræ matris lac infanti erat concedendum.

Matri, quoniam febris magna

fuit, & pulsus elevatus, durus, venam iussi fecari; mammae dolenti cataplasma emolliens applicui, & pro medicamento atque potu ordinario dedi decoctum resolvens, nitrosum.

Intra binos dies dolor in mamma valde mitis factus est, & febris penitus desit.

Iisdem remediis per tres adhuc dies continuavi, & tunc fere omnes dolores abfuerunt, durities verò mansit eadem, febris non amplius rediit; unde medicamenta mutavi.

Externe jam adponebatur cataplasma ex sapone veneto, lacte soluto; pro medicamento interno data est mistura sequens:

℞. Sapon. venet. unc. B.
 solv. in aq. flor. samb.
 lib. j.

dein adde:
 sal. polychr. dr. B.

Syrup. de cich. c. rheo
unc. ij. B.

m.

S. sumat ægra omni bihorio
unciam unam.

Postquam per decem dies sine interruptione hanc misturam exhibui, nil mutatum in mamma inveni, & ægra sensim à medicamento abhorruit; Infanti cæteroquin sano glandulæ colli tumere, & indurescere ceperunt.

Quapropter matri ter de die tres pilulas sumendas dedi, & jussi copiosum infusum flor. samb. desuper hauriret.

Intra triduum jam adverti mammam in superficie molliorem, & ægra dixit, quod liberius respirer, quòd urina copiosius fluat.

Infans ubera matris fugens nequaquam inde quid mali sensit.

Post octo dies inveni Scirrhum mammæ in plures moleculas divi-

sum ; infans incidit in levem diarrhæam ; & mater jam non amplius tantam urinæ copiam reddidit.

Decimo quarto die mamma tota pastacea fuit , ægra bene appetiit , alvum quotidie solito naturæ cursu , ut antehac , deposuit ; infans leni diarrhæa adhucdum laboravit , inde autem debilitatus non est , colli glandulæ sensim ad naturalem statum redierunt.

Vigesimo - quarto die mamma fere naturalis fuit , neque infans diarrhæa amplius vexabatur.

Trigesimo die matri dedi drachmam unam rhei electi , unde probe purgata est ; & post aliquot dies integre sana cum sano infante ex nosocomio discessit.

Dosin pilularum non auxi , novem quotidie suffecerunt.

CASUS SEXTUS.

Viro, sexaginta quatuor annorum, fœdissimus cancer ab angulo oris sinistro ad aurem usque omnia depascebat, remedia quæcunque tentata malum nequaquam inhibuerunt; ipse cortex peruvianus effecit nihil.

Dedi igitur mane & vesperi pilulas sex cum infuso flor. samb. & externe apposui emplastrum diapomphol.

Primo die æger nullum levamen habuit.

Secundo die dolores remiserunt, æger noctu dormivit, neque ulcus tantopere fœtuit.

Tertio die copiosissimum serum acre ex ulcere effluxit, & labia prius valde tumida detumuerunt.

Quarto die minor ichoris co-

pia promanavit, & fœtor fuit exiguus.

Quinto die ichoris loco tenue pus comparuit, & ulcus satis purum videbatur.

Sexto, septimo, octavo, nono die eadem observata sunt, dolores erant pauci, appetitus bonus.

Decimo die dolores iterum majores fuerunt, ulceris labia erant tensa, tumida, & valde rubra.

Duodecimo die denuo copiosum serum ex ulcere destillavit, unde dolores mitigati sunt, & tumor labiorum imminutus.

Decimo tertio die ulcus iterum sordidum fuit, tetrum odorem sparsit, & magnum dolorem excitavit.

Decimo quarto die auxi pilularum dosin, atque mane & vesperi octo exhibui.

Decimo quinto die ulcus copio-

fiffimo fero manavit, & dolores multum decreverunt.

Decimo fexto die aderat bonum pus neque ullum dolorem conqueltus eft æger.

Decimo feptimo die ulcus mundum videbatur, pus omnino bonum, dolor nullus.

Decimo octavo die idem obfervatum eft.

Decimo nono die redierunt denovo magni dolores, intumuerunt ulceris labia; unde æger pertæfurus abivit, & balneatori fe fe confidit; hic autem emplaftris & decoctis tantum effecit, ut cancer mox integram fere faciem occuparit, & miferimo ægro intra tres feptimanas adtulerit necem.

Sub ufu pilularum cancro limites ponebantur, etenim is neque in amplitudinem, neque profunditatem prorepfit; illico autem in pejus ruit, dum æger à pilulis abftinuit.

CASUS SEPTIMUS.

Nobilis matrona venando Sclopetum paulo fortius ad mammam dextram adtrufit.

Dolorem inde magnum non habuit; sed post unam alteramve septimanam advertit in eadem mamma tuberculum pisum magnitudine adæquans.

Hoc tuberculum citra dolorem sensim increvit ita, ut nucem juglandem multum superaverit.

Hoc in statu hæc matrona ad me mittebatur, & ilico, casu examinato, mane & vesperi tres pilulas exhibui.

Octavo die ad me rediit; inspicendo mammam, nil mutatum inveni.

Decimo sexto die tuberculum in superficie mollius apparuit; nul-
lum

lum unquam dolorem hæc matrona in mamma percepit; dum autem his pilulis usa est, alvum quotidie præter consuetudinem bis aut ter liquidam deposuit, vires tamen inde diminutæ non sunt, neque appetitus turbatus.

Post mensis spatium tuberculum mole minus, mollius, & longe mobilius videbatur.

Elapso secundo mense tuberculum fere $\frac{1}{2}$ minus erat, & molle, hinc pilulas sedulo continuandas suasi; verum ab hoc tempore hanc matronam non amplius vidi.

Sub usu pilularum semper sana fuit, menses ipsi rite prodierunt, neque iis fluentibus pilulas neglexit, quoniam nullam inde noxam observavit.

CASUS OCTAVUS.

Fœmina, 43 ann. 22 Mart. 1759. me accessit, gerens mam-
mam finistram admodum magnam,
lapidis instar duram, immobilem,
purpuream, hinc inde lividam,
& acutissime dolentem; præterea
brachium ejusdem lateris præ do-
lore mammæ & tumore glandula-
rum subaxillarium movere non
potuit, respiratio inter ambulan-
dum fuit brevis, difficilis, tussi-
culosa.

Omnia signa cancerum occultum
adesse testabantur.

Causam & originem hujus mali
in maritum rejecit, qui, sesqui
anno abhinc, cubitu in hanc mam-
mam fortiter impegit; unde mox
tuberculum natum est, quod in
tantam molem accrevit, & abiit
in cancerum.

Antequam huic fœminæ quid medicamenti exhibui, eam ad *Illust. Baronem VAN SWIETEN* adduxi, qui rebus rite consideratis casum difficilem & experimento dignum agnovit, suavitque, ut mane & vesperi tres pilulas darem, atque hanc fœminam omni decimo quarto die ad *Eum* mitterem, ut hac ratione de effectu esset certus.

Trigesimo Mart. fœmina ad me rediit, dicens: dolores esse minores, cæteroquin vero mammam in priori statu permansisse.

Jussi tunc ut mammam denu- daret, & vidi statim, colorem totius mammæ mutatum esse, ita quidem, ut ea ex parte, qua mamma purpurea fuit, nunc lætus rutilus color adesset, qua parte vero livida & subnigra fuit, nunc purpurasceret; imo versus axillam deprehendi mammam molliorem;

hinc fuasi, ut pilulas sedulo continuaret.

Sexto April. eam adduxi ad *Illustriſſ. Baronem VAN SWIETEN*; gaudebat *Is* summopere de bono remedii effectu, etenim vidit manifeste colorem, qui antehac cancerosus erat, jam hinc inde in naturalem mutari, aliis in locis læte rubere, & nullibi amplius livere. Dolores quoque minores esse fœmina affirmabat; verum respiratio mansit æque difficilis, tussiculosa. *Illust. Baro* tangendo mammam ubique in margine molliorem, & minorem invenit; quapropter fœminam pecuniis donavit, ut in utendo alacriter pergeret.

Decimo tertio April. mamma iterum mollior, & paulo minor fuit; verum supra papillam erat quoddam spatium, tres pollices longum, duos latum, quod nullo modo mutabatur, & valde rubuit, & fuit immobile.

Jussi tunc, ut ægra mane & vesperi quinque pilulas assumeret.

Vigesimo April. cum ægra adivi *Illust.* VAN SWIETEN; conquerebatur tunc dolores per vices redeuntes, acute pungentes, rodentes, urentes; tussis fuit paulo frequentior, dixitque ægra quod tussiendo majorem in mamma dolorem sentiret, quod pulmo cum mamma, quasi cohæreret, eamque tussiendo introrsum traheret.

Cæteroquin portio mammæ versus axillam, sesqui pollicem lata, mollitie, colore, & magnitudine penitus naturalis erat; hinc *Illust.* VAN SWIETEN, mammæ duritiem glaciei instar fundi ajebat.

Nihilominus tamen tumor supra papillam immutatus persistit.

Tussi siccæ, ut paulisper iretur obviam; tunc præter pilulas præscripsi decoctum ex rad. alth. fol. alth. & Syrupo alth.

Vigesimo septimo April. ægra eandem tussim, & eosdem dolores conquesta est; verum advertit ipsa, quod thoraculam longe arctius possit constringere; quam ante quatuordecim dies, & hinc conclusit, mammam esse minorem.

In dosi pilularum, & in usu decocti perreximus.

Quarto Maj. denuo accessimus *Illustrissimum Baronem*, mamma tota minor & mollior fuit, excepta ea duritie, quæ supra papillam costis firmissime adhæsit.

Decimo octavo Maj. ægra melius se habuit, tussis fuit minus molesta, dolores mediocres, mamma mollior. Durities supra papillam in eodem statu permanfit; tussi autem sputum glutinosum prodire cepit.

Primo Junii *Illustrissimus VAN SWIETEN* lætabatur, dum vidit mammam ad minimum $\frac{2}{3}$ esse mi-

norem. Ægra autem conquerebatur dolores nocturnos, tussim noctu molestam; unde suavit *Illustrissimus*, ut vesperi ægræ massa pilularum de cynoglossa exhiberetur.

Decimo quinto Junii ægra rediit læta, dicens: quod jam bene dormiret, rarius tussiret, quod fere omnium dolorum esset expers; respiratio erat paulo liberior, sputa purulenta prodierunt.

Durities supra papillam quoque cepit mollescere.

Vigesimo nono Junii ægra denovo liberius respiravit, sputa purulenta facile rejecit, durities autem supra papillam fuit in eodem fere statu. Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui.

Decimo tertio Julii rediit conquerens, quod ex fomento applicato durities supra papillam incipiat exulcerari.

Dum mammam consideravi, vidi, parvo in spatio epidermidem secessisse, cutim esse ruptam, & ichorem acrem exstillare.

Dum autem in causam accuratius inquisivi, facta est ægra, quod ingratum pruritus & formicationem in mamma perceperit, quodque tunc partim unguibus, partim indusio duriores mammæ partem fortiter fricuerit, & quod ab eo tempore ardorem ingentem senserit, & ichoris stillicidium.

Fomentum iussi continuare, & pilulas mane & vesperi octo dedi.

Vigesimo Julii jam aderat ulcus sat profundum, labia ulceris erant livida, ichor valde fœtuit, ægra habuit majores dolores, sputis pus prodiit.

Vigesimo septimo Julii ulcus iterum profundius fuit, verum dolores remiserunt, ichor effluens fœtuit, pus nullum aderat; frustra

autem lata, coriacea, dura, fœtida ex ulcere prodibant, hinc durities supra papillam, huc usque ad omnia rebellis, exfoliatione minui videbatur.

Sputa purulenta copiose proferunt; tussis autem in ulcere tensionem, & magnum dolorem excitavit.

Labia ulceris naturalem colorem sensim iterum recuperarunt.

Hoc in statu hanc ægram ad meum nosocomium suscepi.

Dominus *Haffner* chirurgus eam bis quotidie deligavit, & ulcus linteis carptis, infuso cicutæ madidis, implevit; plurima quotidie frustra coriacea exciderunt, & tumor multum imminutus est, ægra nullum dolorem habuit, sine opio dormivit, de die autem frequenter tussivit, & sputa purulenta egressit.

Quinto Augusti in ulcere pus

cepit comparere, fœtor fere omnis evanuit, & durities suppuratione minuebatur, labia ulceris erant pura, & optimum habebant colorem; vires ægræ erant satis bonæ, sputa libere prodierunt, & respiratio fuit multo facilior.

Decimo sexto Augusti ægram denuo ad *Illustriss. Baronem VAN SWIETEN* adduxi; mirabatur, quod scirrhus, antehac adeo pertinax, nunc benigna suppuratione minueretur, fecitque spem maximam, fore: ut consumta hac pauca superstite duritie, ulcus sponte consolidaretur.

Et sane, omnia successerunt optime, & jam plurima sanationis signa aderant.

Vigesimo quarto Augusti ægra denuo frequentiores tussim, & inde in mamma magnos dolores conquerebatur; etenim dixit, quod mamma, quasi chorda ligata, tuf-

siendo versus cavum pectoris acutissimo cum dolore traheretur; hinc noctes fuerunt iterum inquietæ, quare denuo ad opium confugiendum erat.

Dato opio ægra belle se habuit, appetiit, vires erant majores, tussis minus molesta, sputa facilia, purulenta.

Secundo Septembr. circa octavam matutinam vidi hanc ægram bono in statu, extra lectum deambulentem, nec de dolore, nec de tussi conquerentem.

Eodem adhuc mane clanculum ab amicis vinum adferebatur, quod ægra abeuntibus amicis jejuno adhuc ventriculo avidissime hausit; unde mox vertiginosa vomuit, cecidit, & intra pauca minuta obiit apoplectica.

In dura & pia matre plurimas venas varicosas invenimus, cerebellum copioso, grumoso

sanguine comprimebatur.

Pulmonis sinistri lobus medius, totus scirrhosus & gravis, reperi- tus est, lobus autem superior par- tim scirrhosus, partim suppura- tus.

Bini hi lobi cum pleura ex an- teriori parte erant firmissime con- nati, nec sine læsione inde potue- runt separari.

Ulcus fuit purum, musculi pe- ctorales sanissimi; labiaulceris op- timum colorem habuerunt, & cum partibus vicinis denuo con- crescere, propiusque ad se invi- cem accedere ceperunt; hinc ne- mo de integra hujus ulceris cura- tione dubitare potuisset.

CASUS NONUS.

FEMINA (23 ann.) a binis an- nis in toto collicircuitu glandulas tumidas, & scirrhosas habuit, &

hac ratione collum crassitie fere caput adæquavit.

Plurimæ ex his glandulis cancroso ulcere corrodebantur.

Hæc ægra tentatis jam innumeris remediis, a diversis medicis & chirurgis exhibitis, nullum velamen percepit, & tandem ad nostrum nosocomium devenit.

Egregius chirurgus *Haffner* externe ea omnia adplicuit, quæ ars chirurgica indicavit, subministravitque.

Ego præterea decocta copiosissima & pilulas ex gum. ferulac., resin. lign. sanct., sapon. venet., terr. foliat tart., mass. pil. extr. cath. &c. exhibui.

Per sex septimanas hæc remedia diligentissime continuabantur, nullam tamen mali emendationem adverti.

Ulcera continuo foetidum & malignum ichorem fuderunt; imo

materies ichorosa membranam cellulofam corrofit, & profundos finus ac fistulas produxit.

Demum his confideratis, dedi spiritum frumenti cum mercurio fublimato.

Ægra autem inde dolorem in pectore fenfit, cepit tuffitare, & conquefta eft in offe fterno ardorem, licet copiofiffima decocta fimul hauferit.

Nihilominus tamen in quartam feptimanam hunc spiritum continuavi, quoniam fymptomata ex ufu hujus fpiritus fupervenientia, dein longe mitiora facta funt; verum tunc levis falivatio orta eft citra levamen.

Hinc & ab hoc remedio abftinui, atque externe adplicui, fomentum ex cicuta, & præter infufum heder. terr., veron., agrimon, &c. dedi ter de die pilulas quatuor.

Sexto die dolores remiserunt, livor glandularum exulceratarum in lætam rubedinem transivit, ichor evanuit, & pus dilutum ejus loco visum est.

Decimo die tumor colli & glandularum fuit longe minor, ulcera satis pura, pus bonum, ægra quiete dormivit, appetiit, nullos sensit dolores.

Vigesimo primo die jam quædam ulcera cicatrice obducebantur, tumor colli fuit multo minor, glandulæ multæ jam naturales, sinus minus profundi.

Jussi tunc, ut ægra ter de die sex pilulas assumeret.

Trigesimo secundo die omnia iterum erant meliora, plurimi sinus jam fuerant clausi, binæ solummodo magnæ, callosæ fistulæ in parte sinistra supererant, quæ, arte chirurgica factæ, eodem fomento, & iisdem pilulis intra quatuor-

decim dies percuratæ sunt, & tunc fere omnes glandulæ ad naturalem statum redierunt, nulla scirrhusa durities amplius tangi potuit, pauca tantum pastacea tubercula hinc inde reperta sunt.

Dedi tunc ægræ purgans ex rhei dr. *B.* scammon. gr. viij. sal. polychr. gr. xv. quod sexies alvum solvit, nec ægram debilitavit.

Posthac per binas adhuc septimanas ter de die sex pilulas assumpsit ægra, externe autem nil amplius adpositum est.

Finitis his binis septimanis integra aderat sanitas.

Menstruus fluxus huic ægræ debito tempore semper rediit, neque pilulæ quidquam turbarunt.

Curatam hanc fœminam per tres adhuc septimanas in nosocomio retinui, ut viderem, an glandularum tumores non redirent? vel an sinus fors nimis mature

clausi, denuo recrudescerent?

Verùm foemina mansit sanissima; unde eam ex nosocomio dimisi; rogans tamen, ut apparente vel minimo tumore ilico ad me reverteretur.

Est autem jam septimus mensis, quòd eam non viderim.

CASUS DECIMUS.

Virgini (18 ann.) glandulæ submaxillares schirrhosæ factæ sunt, & quælibet fere ovum galinaceum magnitudine adæquavit.

Huic illico mane & vesperi sex pilulas dedi, quibus integro mense sine omnino effectu usa est.

Sexta septimana primo tumores ceperunt emolliri, & minui.

Sensim dein in toto ambitu pastacea mollities observata fuit.

Septima septimana quotidie ter sex pilulas exhibere cepi, præterea

dedi omni octiduo purgans rhabarbarinum.

Hac ratione spatium trium mensium hæc integre restituebatur.

CASUS UNDECIMUS.

Fœmina (67. ann.) à binis annis foedissimum apertum cancrum in mamma sinistra habuit, qui tantæ erat amplitudinis, ut limbus ejus superior fere maxillam inferiorem adtigerit, inferior autem ad ventrem usque descenderit.

Illustrissimus Baro VAN SWIETEN, spectabilis Dominus Decanus de *Dietman*, celeberrimus anatomiae Professor *Gasser*, chirurgiæ Professor *Jaus*, & alii, qui examini chirurgico in Domo *Universitatis* interfuerunt, hanc miserriam foeminam primo viderunt, eamque die vigesimo Junii 1759. ad me miserunt.

Mamma tota fuit ex fusco-nigra, tuberosa, ichor vel eminus teterrime fœtuit, ægra nec appetiit, nec præ dolore potuit dormire.

Jussi, ut mane & vesperi pilulas quatuor assumeret, & externe de die applicui fomentum ex foliis cicutæ, noctu vero emplastrum diapompholygos.

Vigesimo octavo Junii, rediit, & summo cum gaudio enarravit, quod non amplius tantopere doleret, noctu placide dormiret, neque tantum ac antea fœtorem adverteret.

Mammam inspiciendo ichoris loco pus tenue observavi.

Sexto Julii color mammæ fuit rutilus, pus bonum, moles minor fœtor exiguus; hinc ægra se strenue continuaturam promisit, & infinitas egit gratias.

Decimo quarto Julii cancer fuit

multo minor, pus bonum, fætor nullus, color bonus, & ægra dixit, quod interim magna frustra, ex mamma separata, ceciderint, quod omni altero vel tertio die ingens feri copia ex mamma prodeat, quodque tunc moles mammæ visibiliter concidat.

Vigesimo secundo Julii omnia iterum erant meliora, & ægra de nullo incommodo conquesta est.

Postea, dum examen medicum fuit, hanc ægram denuo ad *Domum Universitatis* adduxi.

Illustrissimus VAN SWIETEN, spectabilis Dominus Decanus, omnesque medicinæ Professores, qui hanc miseram antea viderunt, egregium effectum, & celerem mutationem mirati sunt.

Etenim color mammæ erat optimus, fætor fere nullus, pus bonum, canceri moles $\frac{1}{2}$ minor.

Illustriss. VAN SWIETEN tunc hanc

ægram auro donavit, & blandis verbis hortatus est, ut in usu sedulo pergeret.

Tertio Augusti mamma iterum minor videbatur, verum noctes erant inquietæ ob dolores, circa vesperas revertentes, hinc dandum fuit paregoricum, quod omnes turbas mox sedavit.

Fomento ex cicuta, & pilulis in eadem semper dosi continuatum est.

Decimo quinto Augusti mamma cancrofa pugnum virilem magnitudine adhuc paulisper superavit; pus aderat bonum, fætor nullus, vires (ratione habita ætatis) bonæ.

Vigesimo-sexto Augusti denuo *Illustissimo* VAN SWIETEN adivimus, vidit is omnia esse valdè bona, unde lætabatur, & spem dedit maximam, fore: ut intra paucas septimanas (si res semper ita

pergeret) cancer penitus funde-
retur.

Secundo Septembris ægra omni
ex parte bene se habuit , cancer
pugnum non amplius adæquavit.

Sexto Septembris misit ad me ,
nunciatura , quod tempore matu-
tino sedens in plantea & fructus
horæos vendens à subito violen-
to vento ingens frigus per omnes
corporis partes senserit , quod mox
orti sint enormes ventris dolores ,
quos sequebatur alvi fluxus admo-
dum copiosus & dolens , atque vi-
res conciderunt ilico.

Jussi , ut statim à pilulis absti-
neret , & medicamenta simili in
morbo convenientia præscripsi.

Altero mane mihi significari cu-
ravit , quod alvi fluxus , & dolo-
res essent æque violenti , quod cum
alvo prodeat sanguis , quod sitis sit
magna , & accedat frequens animi
deliquium.

Unde ego & Dominus *Leber* chirurgus eam eodem adhuc mane accessimus, & quæcunque ego interne aut externe utilia credidi, summa cum attentione adhibui, verum in omnibus fui frustra.

Tertio die facies facta est cada-verosa, & quarto die misera obiit.

Mammam post mortem abscidit Dominus *Leber*, eamque ad domum *Universitatis* adtulit, dum denuo examen medicum fuit.

Tunc vidit *Illustriſſ. VAN SWIFTEN*, & omnes Medicinæ Profes-sores celerem & optimum in hoc desperato casu effectum; unde doluerunt, felicem experimenti pro-gressum fortuita morte turbatum esse.

CASUS DUODECIMUS.

Die quarto April. 1759. celeb. Professor de HAEN scœminam ad me misit, cujus collum innumeri

scirrho occuparunt, quorum plurimi erant maligne exulcerati.

Mamma sinistra quoque tota scirrhusa fuit, & ea ex parte, qua axillam spectabat, livido ac purpureo colore tincta; ibidemque ex angusto foramine copiosus, ardens & erodens ichor effluxit.

Præterea & sub axillis, & in inguinibus multi, diversæ magnitudinis, scirrho latuerunt.

Sub initium statim ter de die quatuor pilulas huic fœminæ dedi, & infusum herbæ veronicæ superbibendum.

Decimo quarto die ægra rediit, & dixit, quod ex usu harum pilularum scirrho exulcerati longe majorem ichoris copiam fuderint; verum quod ichor effluendo ne minimum ardorem in cute excitaverit.

Scirrhorum color, antea lividus, nunc naturalis aut rutilus fuit,

fuit, moles quoque multo minor, major autem colli & glandularum mobillitas.

Ægra quoque sub axillis levamen habuit, etenim brachia facilius movere, & sine dolore, (quod antea erat impossibile) artius corporis trunco applicare potuit.

In mamma color lividus fere totus disparuit, & mamma fuit mollior, mole minor, & ex angusta illius apertura bonum pus prodiit.

In eadem pilularum dosi continuandum tunc putavi, & dedi tantam quantitatem, ut per tres septimanas sufficerent, ne ægra, e longinquo habitans, toties deberet redire.

Absumtis his pilulis rediit, & multi scirrhi jam penitus evanuerunt, ulcera plurima bona cicatrice erant obducta; sub axillis, & in inguinibus tubercula fuerunt

D

valde parva, omnia mobilia, nullo modo dolentia.

Mamma & mole & duritie fere naturalis fuit, & per aperturam paucum pus exprimi potuit.

Pro integro mense tunc copiam pilularum exhibui, non tamen auxilium.

Mense elapso rediit ægra, rogans: an pilulas adhucdum deberet continuare, quoniam neque in collo, neque sub axillis aut inguinibus, neque in mamma quid doloris aut incommodi sentiret. Quoniam ulcera essent omnia sanata, & Scirrhi adeo parvi, ut jam hos sine omni molestia ferre posset.

Dum mammam consideravi, inveni eam penitus naturalem, apertura erat optime consolidata, versus axillam tuberculum, ob parvitatē vix sensibile, tangebatur.

Ulcera colli firmas cicatrices habuerunt, Scirrhi vel abierunt

penitus, vel fuerunt adeo parvi, ut nec septima pars amplius superfu-
erit.

Sub axillis unum alterumve tu-
berculum, pisi magnitudine, re-
pertum est, cætera erant omnia
mollia, naturalia.

In inguinibus dixit ægra, quod
omnis tumor disparuerit, & quod
nunc liberrime ambularet.

Dedi denuo pro quatuor septi-
manis pilulas, & jussi his absump-
tis rediret.

Verum eam adhucdum exspecto.

*CASUS DECIMUS
TERTIUS.*

Virgo, 18 ann. à multis annis
parotides, glandulas submaxilla-
res, totiusque colli scirrhofas &
adeo tumidas habuit, ut collum
crassitie caput multum excefferit.

Remedia, ab expertissimis me-

dicis ac chirurgis præscripta, nihil omnino juverunt.

Imo plurimæ partes cœperunt vivere, vehementer dolere, tandem in cancroſa & fœtida ulcera abire; accessit ſudor nocturnus, virium dejectio, tabes.

Licet hæc ægra ab illis, in quorum ſervitiis fuit, multum fuerit amata, nihilominus ob tam horrendas exulcerationes, ob ingentem & malignum fœtorem, atque inde timendum contagium, in noſtrum noſocomium transferri debuit.

Ego & Dominus *Haffner* chirurgus inter hos Scirrhus & ulcera innumeros ſinus & fiſtulas invenimus, præterea ægra fuit valde debilis, & conqueſta eſt, quod ob dolores nocturnos dormire nunquam poſſet.

Hinc vesp̄eri opio utendum erat.

De die autem bis exhibui tres

pilulas cum infuso hederæ terrest-
tris, scabiosæ, veronicæ & multo
lacte. Externe adplicuimus fomen-
tum ex cicuta.

Tertio die dolores jam longe
erant mitiores, ichor copiosus pro-
fluxit, acer quidem, sed minus
fœtens, & collum paulisper detu-
muit.

Octavo die hinc inde bonum
pus comparuit, glandulæ plurimæ
mobiles factæ sunt, & ægra sine
opio cœpit dormire, sudor noc-
turnus quoque minus copiosus
fuit.

Decimo quarto die fere ubique
bonum pus fuit, & tumores scir-
rhosi minores.

Auxi tunc pilularum dosin, &
manu ac vesperi quatuor dedi;
fomentum ex cicuta sedulo appli-
catum est.

Trigesimo die Sudor nocturnus
cessavit penitus, multi sinus jam

erant clausi, ulcera optimum habuerunt colorem, & quædam jam ad sanationem vergebant; tres autem aderant fistulæ callosæ, quæ arte chirurgica debuerunt secari.

Quadragesimo quarto die jam quædam ulcera coaluerunt, reliqua dederunt pus bonum, tumor colli fuit multo minor, ægra appetitum & vires recuperavit.

Sexagesimo die ulcera fere omnia erant clausa, collum detumuit, & cutis colorem habuit naturalem, omnes glandulæ fuerunt minores, mobiles; verum supra claviculam sinistram hæsit scirrhus magnitudine ovum anserinum superans, & percussus edens fontum cartilaginis, tumor hicce toto hoc tempore ex usu remediorum nullo modo mutatus est.

Septuagesimo quarto die multi scirri in plures moleculas divisi reperiiebantur; in sinistra colli par-

te una glandula denuo abiit in ulcus, & per tres dies materiam suppurulentam fudit; postea totus faccus collabebatur, & intra paucos dies cicatrix formata est.

Nonagesimo die collum jam in pluribus locis naturalem molli-
tiam & magnitudinem habuit, ne-
que decima tumoris pars amplius
superfuit. Scirrhus tamen supra
claviculam in eodem statu per-
mansit, & quoniam mobilis fuit,
atque omni medicamentorum vi
resistit, eum scalpello voluimus
auferre; ast ægra renuit, & quum
jam satis robusta fuit, & collum
commode movere potuit, e noso-
comio ad suos rediit.

Per binos menses tunc ab omni
medicamento abstinuit, & toto
hoc tempore scirrhi nec majores
nec minores facti sunt.

Tandem me iterum accessit,
rogatura: an non & in suo servitio
pilulis uti liceret? D iv

Suasi ilico & dedi mane ac vesperi tres fumendas

Post tres septimanas, absumtis pilulis, ad me rediit, & scirrhi erant minores, mobiliiores.

Finita quinta septimana ægra denuo ad me accessit, mihi que magno cum gaudio ostendit, quod pertinacissimus scirrhus supra claviculam sinistram, quem antea cartilagineum credidimus, nunc esset minor, & divisus in sex tubercula.

Mirabar effectum, quem jam longo tempore exoptavi; suasi que, ut nunc mane & vesperi quatuor pilulas sumeret.

Post quatuor septimanas hanc ægram iterum vidi, & erant omnia meliora.

Jam in quintum mensem his pilulis utitur, & nunc jam ter de die sumit sex, nil mali inde sentit, robusta est, bene dormit, libere res-

pirat, quod antea non potuit, bene appetit, alvus prodit quotidie naturalis & rite cocta, scirrhi superstites sensim minuuntur, & omnia, lentam quidem, attamen integram sanationem promittunt.

*CASUS DECIMUS
QUARTUS.*

Die 12 Septembr. 1759. me adivit foemina, 40. ann. cujus mamma dextra sex abhinc septimanis intimuit, & abiit in scirrhum.

Doctissimus medicus *Collin*, qui me sua praesentia tunc honoravit, hanc foeminam simul vidit.

Statim in principio dedi ter de die pilulas tres, & jussi, post octiduum rediret.

Rediit tunc aegra plena solatio, quoniam scirrhus erat mollior, & mobilior.

Suasi, ut diligenter continuaret.

Spatio trium septimanarum feci, ut redeunte ægra adesset iterum Dominus *Collin*, qui summo opere miratus est celerem in hac fœmina effectum, etenim jam plusquam dimidia scirri pars evanuerat.

Pro integro mense tunc sufficientem pilularum copiam dedi, ne ægra, quæ integra fere hora abhinc habitavit, toties me accedere cogereetur.

Absumptis his pilulis scirrhus vix amplius ovi magnitudinem habuit.

Præscripsi tunc purgans, & pro altero mense iterum pilulas suppeditavi.

Finito hoc mense, magno cum desiderio hanc fœminam expectavi, verum non amplius rediit.

*CASUS DECIMUS
QUINTUS.*

V Ir (53. ann.) ex impuro coi-
tu malum venereum contraxit ,
idque partim ex pudore , partim
ex pecuniarum defectu neglexit.

Tandem intumuit testiculus si-
nister , vehementer doluit , & to-
tus scirrhofus factus est ; & mem-
brum virile in tantam molem ex-
crevit , ut penem equinum longe
superaverit.

Denique tribus in locis ex mem-
bro fungosæ excrescentiæ ortæ
sunt , quæ brevi in fœdissimos
cancros abierunt.

Scrotum ipsum cancroso ulcere
fuit exesum , atque testiculus sinis-
ter totus nudus , exulceratus , can-
crofus ex scroto pependit.

Hinc miser nec quiete jacere ,
nec præ dolore dormire , minus

autem ambulare potuit.

Unde pessimis his in circumstantiis in nostrum nosocomium ingerebatur.

-Dum ego & Dominus *Haffner* chirurgus has partes inspeximus, horruimus præ fæto; testiculus sinister ex scroto propendens totus erat canerosus, & major, quam duo pugni viriles.

Nec penis, nec scrotum, nec testiculus rudiorum ad tactum tulerunt, etenim prodiit ilico copiosissimus sanguis.

Æger præ debilitate sæpius animi deliquium passus est; fætor autem tantus fuit, ut inter alios ægros hunc relinquere non potuerimus, sed cogebamur eum separatim ponere.

Sub initium quotidie unciam j. B. corticis peruviani exhibui, ut hac ratione acrimonia corrigeretur, corruptumque à sano secederet.

Verum quarto die æger corticem, quacunque forma exhibitum, ulterius sumere renuit, neque inde vidimus levamen aut ullam mutationem; imo vires ægri magis conciderunt, & appetitus deletus est.

Desperato igitur hoc in casu pilulas & fomentum ex cicuta tentare conclusi.

In principio statim ter de die sex Pilulas præbui, & partes affectas fomento diligentissime feci foveri.

Eadem vespera remiserunt dolores, & miser sponte cepit dormire.

Altero die jam multa frustra putrida separabantur, penis detumuit, nec tantus fœtor amplius aderat.

Tertio die omnia iterum fuerunt meliora.

Quarto die in omnibus cancro-
sis ulceribus pus bonum erat, penis plus quam dimidiam partem

suæ magnitudinis amisit, testiculus quoque minor & mollior fuit, ulcera habuerunt pulchrum colorem, æger sine paregorico dormivit; & cepit appetere.

Octavo die penis ad naturalem fere magnitudinem rediit, partes cancrôsæ erant multum emendatæ, pus ubique bonum esse continuavit, ex scroto magna frustra secesserunt, testiculus fuit mollis, & vix amplius ovum magnitudine adæquavit.

Duodecimo die omnia iterum erant meliora.

Decimo octavo die nil cancrôsi amplius videri potuit; testiculus naturalem molem & mollitiem recuperavit, & illud, quod cancrôso ulcere depastum erat, recrescere visum est.

Scroti labia, optimi coloris, coire ceperunt; in pene, loco cancrôsarum excrementiarum, jam

planata & purissima ulcera inveniebantur.

Omnes ægri actiones multo erant meliores, vires majores.

His igitur pilulis (eadem semper dosi) & fomento ex cicuta in trigesimum diem continuavi, & tunc scrotum erat integre sanatum, & ulcera penis multo minora, nitida.

Æger autem quotidie circa vespas ingrato pruritu per totum corpus vexabatur; hinc ne quid venerei, intra sanguinem latitantis, alias tristes tragædias luderet, remediis antiveneris reliquam curam perfeci.

Hoc in casu pilulæ & fomentum plus præstiterunt, quam sperare unquam licuisset.

Doctissimus castrensis medicus *Kollman*, Dominus *Leber* chirurgus nosocomii civici, *Frater Abdon* chirurgus apud fratres miseri-

cordes in Leopoldina , aliique mei in hac arte amici , quos ad hunc ægrum videndum adduxi , celeres & vix sperandos effectus vehementer sunt mirati.

CASUS DECIMUS
SEXTUS.

Femina (36. ann.) ex causa ignota binas in colli parte sinistra fistulas habuit , quæ tam numerosos & mirabiles sinus produxerunt , ut Dexterrimus Dominus *Haffner* Stylo suo ad linguam , sternum , & inter æsophagum & asperam arteriam ad oppositam colli partem potuerit penetrare ; & quod magis erat mirandum , hi sinus per totum thoracem distribuebantur.

Etenim dum in fistulas arte chirurgica injectiones fiebant , sensit ægra , eas ex parte anteriore ad scrobiculum cordis ex posteriori autem ad lumbos usque penetrare.

Quod optimus chirurgus facile credidit, nam, ut hi sinus reple-
rentur, sex unciis materiæ inji-
ciendæ plerumque opus fuit.

Ad hoc malum percurandum
tentavimus omnia, quæ nobis vi-
debantur congrua, & quæ autho-
res optimi simili in casu commen-
darunt.

Verum omni omnino effectu ca-
ruimus, & postquam per integros
sex menses variis decoctis, injec-
tionibus, fomentis, aliisque reme-
diis miseram frustra divexavimus,
accesserunt ingentes dolores, &
corpus cepit contabescere.

Qua de causa ego & Dominus
Haffner conclusimus herbam ci-
cutæ in hoc subjecto tentare.

Totum igitur collum & dorsum
fomento ex cicuta involvimus.

Bis quotidie Dominus *Haffner*
in has fistulas & sinus vi lenissima
tenue infusum cicutæ injecit.

Ægra vero mane & vesperi
sumsit sex pilulas.

Primo statim die dolores miti-
gabantur, & ægra sine opio dor-
mivit, quod antea nunquam fac-
tum erat.

Tertio die advertit chirurgus
has fistulas jam minorem injectio-
nis copiam recipere.

Decimo die ægra bene habuit,
& omnia videbantur sanari.

Decimo quarto die vix amplius
binæ uncix poterant injici.

Ægra in dorso tensiones, ad
sternum ardorem & in faucibus
siccitatem conquerebatur.

Hinc suasi, ut chirurgus ab in-
jectione infusi cicutæ astineret, &
solum decoctum hordei cum mel-
le rosaceo lenissima manu injice-
ret.

Hoc facto, intra octiduum om-
nia sanata sunt, & fistulæ firmas
egerunt cicatrices.

Hæc fœmina dein adhuc sex septimanis in nosocomio morata est, & nequaquam vidimus malum recrudescere.

*CASUS DECIMUS
SEPTIMUS.*

V Ir, cui ex quartana, subito suppressa, durities, unam spithamam longa, & semi spithamam lata, ex anteriore abdominis parte nata est; his solis pilulis, & interpositis quandoque purgantibus, spatio quatuor mensium in nosocomio integre curatus est.

Binos adhuc similes casus in meo nosocomio habui, quorum curatio his pilulis optime successit.

Imo eadem pilulæ scirrhum hepatis solverunt, & inde natum icterum fugarunt; verum copiosum ferum lactis simul potabatur.

Dum autem post febres inter-

mittentes lieninflatur, & substantia ejus spongiosa redditur, tunc similes pilulæ ad curationem parum conferunt; neque alia medicamenta juvant.

*CASUS DECIMUS
OCTAVUS.*

IN viro quinquagenario, ex cataracta in ambobus oculis cæco, & in meo nosocomio ex acuta convalescente, pilulæ hæ tantum effecerunt, ut intra duos menses non modo solus ambulare, sed & objecta, & colores potuerit distinguere.

*CASUS DECIMUS
NONUS.*

Virgini, 22. ann. ex incipiente in utroque oculo cataracta, visus adeo debilis factus est, ut jam ci-

tra summam adtentionem vix amplius sola incedere potuerit.

Ex usu autem harum pilularum intra binos & dimidium menses cataractæ penitus dispulsæ sunt, & visus adeo bonus rediit, ut jam fila per subtilissimarum acuum foramina ducat, & neat accuratissime.

Dominus *Leber* hanc Virginem ad *Illustrissimum* VAN SWIETEN adduxit, ut *Ipsè* historiam audiret, & videret effectum.

CASUS VIGESIMUS.

FEMINA, 25. ann. strumam scirrhosam habuit, quæ non tantum anteriorem colli partem occupavit, sed & in cavum pectoris penetravit, & respirationem fecit difficilem.

Ufu harum pilularum, spatio quatuor mensium struma partim

suppuratione, partim benigna resolutione consumpta est, & respiratio reddebatur liberrima.

Simul sanatum est profundum & malignum in femore sinistro ulcus, quod hucusque omnium medicamentorum viribus repugnavit, & diligentissimum mei nosocomii chirurgum *Hassner*, ultra semi annum defatigavit.

Hæc sunt experimenta, quæ ego integro cum successu institui; alia quidem plura possem recensere, verum, quoniam ad finem perducta non sunt, ea potius silentio prætereunda putavi.

Ne autem mea solummodo tentamina adducantur, & ne ego solus *Cicero* pro domo mea videar, alia quoque, à *Viris* in arte dignissimis facta, paucis juvabit enarrare.

Erant tres forores, quarum binæ à glandulis colli tumidis & scir-

rhosis suffocatae sunt, tertiam autem *Illustriss. nostrae Facultatis Praeses Baro VAN SWIETEN* his pilulis servavit, restituit.

In simili casu, ubi omnia fere artis auxilia frustra sunt exhausta, & ubi ipsa vis electrica sine effectu fuit adhibita, *Perillustris ac celeberrimus Archiater KESTLER* ex usu harum pilularum egregium quoque effectum habuit; & nullum unquam malum symptoma observavit, longo licet tempore quotidie aegræ suæ triginta pilulas, quarum quælibet duorum granorum fuit, exhibuerit.

In nosocomio militari, hic Viennæ in Leopoldina sito, erat miles, cui ex parotide dextra scirrhus tantæ molis excrevit, ut totam ejus lateris faciem ad oculum usque occupavit.

Scirrhus hic summo dolore, colore livido & subnigro, aliisque

peffimis fignis tetrum cancrum minitabatur, & inde timendam tabem.

Doctiffimus medicus caftrenfis *Joannes Kollmann*, qui huic nofocomio præerat, meas pilulas tunc in ufum vocavit, & externe appofuit fomentum ex cicuta.

Quo factò, non folummodo cancri minas brevi fuppreffit, fed & tumorem fcirrhofum fere totum intra aliquot feptimanas diffipavit.

Bonus miles, exiguas fcirrhi reliquias flocci faciens, jam non amplius in nofocomio morari voluit, unde cæteroquin faniffimus adivit exercitum.

Nobiliffima matrona occultum cancrum in ambabus mammis per tres annos celavit.

Tandem dolores facti funt nimium vehementes, hinc inde in mammis tubera livida prodierunt, quæ

quæ pessimam cancri exulcerationem præfagiebant.

His commota Expertissimum hujus civitatis medicum practicum *Josephum Pock* advocavit, eique suum malum detexit; qui his visis statim concluderat meas pilulas adhibere; quibus id effectum est, ut intra tres septimanas non tantum omnes dolores cessaverint, sed & color subniger, & lividus disparuerit, redieritque color naturalis.

Post aliquot dies tubera recesserunt.

Sesqui mensis spatio mammaram durities in superficie cepit mollescere.

Post binos menses magna duritiei portio in minores moleculas dividebatur, quæ dato purgante evanuerunt, & mammaram moles imminuta est.

Hæc matrona, viso tam præclaro effectu, diligentissime & sum-

ma cum confidentia has pilulas affumfit ; atque testata est , quod non tantum in mammis sentiret levamen , sed quod etiam à vomitu & cardialgia , qua antehac aliquoties de die vexabatur , ut & à doloribus rheumaticis , quibus frequenter fuit subjecta , ex usu harum pilularum esset libera.

Optimo in progressu hujus experimenti morbus acutus inflammatorius supervenit , qui lethalis fuit.

Sanguis in morbo acuto aliquoties è vena missus , semper lardaceus , & valde densus fuit ; hinc non est , cur quidam timeant , has pilulas sanguinem in putridum liquamen convertere.

Per plures septimanas hæc matrona quotidie triginta pilulas affumfit , nec unquam quid mali inde conquesta est.

Ferdinandus Leber , chirurgus nosocomii civici , qui non solum

ob egregiam suam in chirurgia experientiam & dexteritatem, sed & ob promptum erga pauperes æque ac divites officium summopere est laudandus, his pilulis multa quoque experimenta fecit.

Pertinacissimos scirrhos in diversis corporis partibus resolvit.

Cancros plurimos non modo in mammis sed & in facie, ad oculos, nasum, &c. emendavit, & quosdam integre curavit.

Omnes suos ægros sub cura Illustrissimo VAN SWIETEN ostendit, ut *Is* certus esset de effectu.

Idem *Leber* in variis oculorum vitiis has pilulas bono cum effectu adhibuit, in malis autem inveteratis plerumque frustra fuit. Tentare tamen licet.

Nihilominus mecum observavit Dominus *Leber*, quod omnes ii, qui in cataracta, aut alia humorum in oculis inspissatione his pilulis usi sunt, sub usu pejores non

sint facti, licet curam non receperint.

Hinc similibus malis hæc pilulæ saltem limites ponunt, & experientia docuit, quod tunc binæ, mane & vesperi sumtæ, sufficiant.

Effectus autem quandoque valde tardus est, & tertio quartove mense primo fit sensibilis; hinc non illico est desperandum, si intra paucas septimanas ab his pilulis nil mutatur.

Dum hæc scribo, me accedit fœmina (30. aliquot ann.) quam doctissimus ac dexterrimus nosocomii ad *S. Marcum* chirurgus *Rechtberger* tribus abhinc mensibus ad me misit.

Hæc ab aliquibus annis scirrhum in mamma sinistra habuit, qui usu diverforum medicamentorum cepit vehementer dolere, & minitari cancerum.

Re bene considerata statim ter de die exhibui tres pilulas.

Intra paucos dies sedabantur dolores, scirrhus autem immutatus perstitit.

Sensim pilularum dosin auxi, donec ægra octodecim per diem assumsit; hac ratione in undecimam septimanam continuatum est; & tunc nullam adhuc mutationem in scirrho inveni.

Hinc ego de effectu dubitavi; ægra tamen contenta, quod dolores silerent, pilulis diligentissime usa est.

Decima tertia septimana scirrhus cepit emolliri, in partes dividi, & tam subito fundi, ut spatio decem dierum vix amplius $\frac{1}{12}$ superfit, & quod superstes tangitur, molle est, & pastaceum.

CAPUT III.

COROLLARIA.

Corollar. 1.) **E**X his colligitur, è succo cicutaë, lento igne inspifato, parari remedium maxime innocuum, quod in omni temperamento, ætate, sexu, &c. ad fatis magnam dosin potest exhiberi.

Corollar. 2.) Hoc remedium nullam corporis actionem, secretionem aut excretionem turbat.

Corollar. 3.) Agit modo insensibili, nec alvum, nec vomitum, nec urinam, nec sudorem movet.

Corollar. 4.) Indurata & scirrhosa in iis etiam casibus resolvit, ubi alia medicamenta, maxime penetrantia, nihil efficiunt.

Est igitur medicamentum summe resolvens.

Corollar. 5.) Quæ non resolvit,

ea plerumque ad benignam sup-
purationem redigit.

Corollar. 6.) Cancro ponit li-
mites.

Corollar. 7.) Acre cancrosum
emendat, foetorem dispellit.

Corollar. 8.) Ichorem cancro-
sum in bonum pus convertit.

Corollar. 9.) Sedat dolores.

Corollar. 10.) Cancrum curat.

Corollar. 11.) Ulcera alias in-
sanabilia sanat.

Corollar. 12.) Fistulas & sinus,
ad omnia alia remedia rebelles,
claudit, consolidat.

Corollar. 13.) Tumores æde-
matofos usu externo dissipat.

Corollar. 14.) Visum, catarac-
ta nondum inveterata, demtum
quandoque restituit.

Corollar. 15.) Incipientes cata-
ractas aut solvit, aut earum pro-
gressum saltem impedit.

M O N I T A.

USUS DOCVIT:

I^{mo} **F**œminas, quæ scirrho aut cancro in mammis laborant, omne manuum exercitium, & celiorem corporis motum debere evitare.

2do. Aërem tamen rusticanum, & leniorem in illo motum curam accelerare.

3^{tio}. Nocere iram, tristitiam, & subitum terrorem.

4to. Nocere acida, vinosa, austera, & farinacea, cruda, non fermentata.

5to. Nocere in scirrho inveterato, & cancro omnem adtritum, frictionem, & pressionem.

Hinc duræ & angustæ thoraculæ, & aspera indusia sunt vitanda.

6to. Nocere violentam tussim: etenim ea cancrum excitat, aut reddit pejorem, producit hæmor-

rhogias, vires debilitat, & hac ratione curam retardat, & fere impossibilem facit.

Fœminæ, quæ difficilem habent respirationem, & anhelant, atque inter tussiendum in cancrofa aut scirrhopfa mamma acutiffimos dolores sentiunt, mammamque quasi chorda violentiffime constringi & tuffi intra pectus trahi putant, plerumque habent pulmones scirrhopfos, & ea in parte cum pleura firmiffime concretos.

Hinc cura difficilior & fere impossibilis.

Experientia didici has pilulas phthificis nullo modo obesse, nec impedire fputa, sed ea potius promovere.

Q U Æ S T I O N E S.

IN multis casibus solum succum cicutæ in pilulas redactum hucusque tentavi, ut hoc modo accurate experirer, quid hic solus & simplex posset præstare.

Verum quandoque vidi effectum esse celerem, quandoque admodum tardum: unde quæritur an in tarda hujus medicamenti actione non possit externis remediis effectus diversa ratione accelerari?

Quæstio 1ma. An non conveniret aliquoties per diem ad partem affectam calidos vapores decocti cicuta adplicare?

Quæstio 2da. An fors esset utilius, si cataplasma ex cicuta pararum læsis partibus continuo applicaretur?

Plura experimenta demonstrarunt simile fomentum in his circumstantiis valde utile esse.

Sunt tamen ægri, qui hoc nudæ cuti applicatum ferre non possunt, hinc:

Quæstio 3^{tia}. An non præstaret horum ægrorum cutim emplastro diapompholygos tegere, & tectam tali cataplasmate fovere?

Quæstio 4ta. An, dum scirrhum

adhuc irritare licet, non prodes-
set, si emplastrum de cicuta, de la-
dano, aut de galbano apponeretur?

Quaestio 5ta. An non requiritur,
ut sub usu pilularum ægris, quo-
rum vires id ferre videntur, læpius
detur purgans? etenim materies
soluta, nulla sensibili evacuatio-
ne, educitur.

Tentamina, circa hanc quaestio-
nem in aliquibus ægris facta, simi-
le quid suadere videntur; interim
tamen necessitas id non postulat.

Quaestio 6ta. Si casus obveni-
rent, in quibus acre cancriformis ad-
modum profundas egit radices, om-
nesque humores corripit, & soli-
da adeo debilitavit, ut hæc pilulæ
solæ haud sufficerent; an tunc non
opporteret corticem peruvianum
his jungere? ut hac ratione ex
utriusque virtute pararetur medi-
camentum, quod omni indicatio-
ni faceret satis.

Necesse est igitur ut quivis me-

dicus symptomatibus supervenientibus singulari sua industria & judicio obveniat.

His præmissis, jam omnes & singulos medicos oro, ut hoc extractum, quacunque data occasione, tentent & adhibeant; sed obsecro simul, ut omne præjudicium omneque invidiarum genus depellant: etenim cogitent similia salutem proximi adtinere.

Si ex usu, quid sinistri experiantur, inquirent sedulo, an id ex nimia mali vehementia? an ex errore, ab ægro aut adstantibus commisso? an ex ipso medicamento proficiscatur? Nec ilico sine omnijudicio & disquisitione remedium, tanquam nocivum aut iners, condemnent; si vero noverint meliora, ea, non vellem, in favorem hujus remedii, negligenter.

Finis Tractatus de Sicuta.

